

dr Iwona Michniewicz

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława
Wojciechowskiego w Kaliszu

dr Romuald Michniewicz

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława
Wojciechowskiego w Kaliszu

dr Dariusz Skalski

Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku

dr Piotr Lizakowski

Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni

BHP – O CZYM POWINIEN WIEDZIEĆ KAŻDY RATOWNIK WODNY **HEALTH AND SAFETY – THE THINGS EVERY LIFEGUARD SHALL KNOW**

Abstract

Water rescue is a discipline of life and science that comprises two basic spaces (of working environment). They include all-season, indoor swimming pools as well as temporary swimming pools. Despite considerable differences, binding law regulations are applied in the same way to lifeguards working in both cases. The article discusses the Decree of the Ministry of Labour and Social Policy dated September 26, 1997 concerning general working health and safety requirements – including this job group (lifeguards). By commenting respective regulations of that Decree, the authors expand its contents by adding their own remarks, research, definitions and examples.

Key words

Law, water rescue, safety, work

Streszczenie

Ratownictwo wodne to dyscyplina życia i nauki, w której funkcjonują dwie podstawowe przestrzenie (środowiska pracy). Należą do nich całoroczne, kryte obiekty oraz sezonowe kąpieliska. Mimo znaczących różnic, przepisy obowiązującego prawa stosowane są dokładnie tak samo wobec ratowników zatrudnianych w obu przypadkach. W artykule omówione zostało Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy – z uwzględnieniem tej grupy zawodowej (ratowników wodnych). Komentując kolejne zapisy tego przepisu, autorzy rozszerzają zawarte w nim treści o własne spostrzeżenia, badania, definicje i przykłady.

Słowa kluczowe

Prawo, ratownictwo wodne, bezpieczeństwo, praca

Wstęp

Kiedy pracownicy zaczynają się interesować swoimi prawami czy przywilejami? Kiedy czytają obowiązujące przepisy, analizują ustawy, rozporządzenia czy inne dyrektywy? Kiedy kontaktują się z prawnikami, szukają literatury, przeglądają zapisy polis etc.? Odpowiedź nasuwa się sama i brzmi: zazwyczaj wówczas, gdy coś się stanie lub może się stać. To znaczy w sytuacji, gdy dochodzi do wypadku lub gdy grozi nam np. zwolnienie z pracy. Tak samo reagują czy zachowują się przedstawiciele różnych profesji, zarówno nauczyciele, urzędnicy jak i ratownicy wodni.

Niewiele osób zna choćby tytuł „swojej” ustawy, będącej podstawowym dokumentem regulującym zawodowe funkcjonowanie. Dla nauczycieli będzie to Ustawa karta nauczyciela [1], dla urzędników np. Ustawa o samorządzie gminnym [2] a dla ratowników – Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych [3]. Oczywiście do każdego z przywołanych aktów prawa ustanowionych jest szereg aktów wykonawczych w postaci rozporządzeń. Wszystkich nas – obywateli obowiązują także przepisy spoza branży, stanowiące zbiór praw, obowiązków i uprawnień o ogólnym, społecznym zasięgu / oddziaływaniu. Do takich właśnie regulacji należą te, które dotyczą bezpieczeństwa i higieny pracy [4,5].

Z poziomu ratownictwa wodnego, istotne zarówno dla pracodawcy jak i pracownika są kwestie związane z całym spectrum czynników, stanowiących istotę pracy w tym zawodzie.

Podstawy BHP w ratownictwie wodnym – analiza prawna

Poddając analizie poszczególne zapisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, z uwzględnieniem specyfiki ratownictwa wodnego, należy wyjść od § 2, w którym określone są następujące definicje:

„pomieszczenie stałej pracy” – pomieszczenie pracy, w którym łączny czas przebywania tego samego pracownika w ciągu jednej doby przekracza 4 godziny;

„pomieszczenie czasowej pracy” – pomieszczenie pracy, w którym łączny czas przebywania tego samego pracownika w ciągu jednej doby trwa od 2 do 4 godzin;

Dla ratowników wodnych pomieszczeniem stałej i czasowej pracy będzie np. hala basenowa czy teren kąpieliska i plaży.

„ryzyko zawodowe” – prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy;

Ratownicy wodni są narażeni w miejscu pracy na szereg niekorzystnych bodźców, powodujących starty zdrowotne.

Zarówno na wodach otwartych jak i obiektach całorocznych, na ratownika oddziałuje całe spectrum impulsów, pochodzących z różnych źródeł. Można wśród nich wymienić:

- temperatura powietrza sięgająca nawet do 40 °C (jeżeli temperatura otoczenia sięga powyżej 30°C, to czujność zmniejsza się o 45%) [6],
- bardzo wysoka wilgotność powietrza, dochodząca nawet do 90% (a komfortowa / optymalna wilgotność to 40-60%) [7],
- hałas, powodowany przez klientów, nagłośnienie, odgłosy silników łodzi motorowych itp.,
- zła jakość powietrza (z unoszącymi się oparami chloru, ale też z uwagi na ilość grzybów pleśniowych, które lepiej rozwijają się w środowisku wilgotnym a stanowią one ok. 70% całkowitej mikroflory powietrza w zamkniętych pomieszczeniach) [8],
- pretensjonalni, łamiący regulamin czy agresywni, (niejednokrotnie pod wpływem alkoholu) klienci, powodujący u ratowników stan napięcia i stres,
- refleksy świetlne, odbijające się od powierzchni wody, stale atakują oczy ratownika, powodując zmęczenie a także mogąc doprowadzić do ich uszkodzenia,
- zanieczyszczenia, dostające się do oczu (na przykład ziarenka piasku podnoszone przez wiatr),
- inne.

Doprecyzowując to zestawienie, należy zwrócić uwagę, że zawód ratownika obciążony jest prawdopodobieństwem występowania niektórych rodzajów chorób, właśnie ze względu na specyfikę panujących na pływalniach i obiektach kąpielowych warunków. Można wśród nich wymienić: zakażenia skóry, zapalenie spojówek, ucha [9], gruźlicę [10], zapalenie wątroby typu B i C oraz HIV [11].

„teren zakładu pracy” – przestrzeń wraz z obiektami budowlanymi, będącą w dyspozycji pracodawcy, w której pracodawca organizuje miejsca pracy;

„miejsce pracy” – miejsce wyznaczone przez pracodawcę, do którego pracownik ma dostęp w związku z wykonywaniem pracy;

Dwie powyższe definicje nie wymagają specjalnego omówienia.

„stanowisko pracy” – przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę;

Stanowisko pracy pozostaje w pewnym powiązaniu ze stanowiskiem ratowniczym, podwyższonym stanowiskiem ratowniczym i stanowiskiem do obserwacji, które to określenia występują w branżowych przepisach – w tym w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne (Dz.U. 2012 poz. 261) [12].

W tej materii wielokrotnie wypowiadał się zespół Michniewicz, Michniewicz [13, 14, 15], określając stanowisko ratownicze jako odpowiednio

zorganizowaną i wyposażoną strefę, w której ratownik wodny, realizuje swoje obowiązki zawodowe (pełni funkcję, sprawuje dyżur ratowniczy).

„środki ochrony indywidualnej” – wszelkie środki noszone lub trzymane przez pracownika w celu jego ochrony przed jednym lub większą liczbą zagrożeń związanych z występowaniem niebezpiecznych lub szkodliwych czynników w środowisku pracy, w tym również wszelkie akcesoria i dodatki przeznaczone do tego celu;

Ratownika wodnego indywidualnie chronić będą: klapki, koszulka, spodenki, czapeczka, okulary przeciwsłoneczne, podręczny sprzęt ratowniczy np. bojka SP.

„środowisko pracy” – warunki środowiska materialnego (określonego czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi), w którym odbywa się proces pracy;

Środowisko pracy ratowników wodnych jest dość zróżnicowane – z uwzględnieniem specyfiki obiektu / wyznaczonego obszaru wodnego. Zupełnie inaczej kształtuje się środowisko pracy osoby pracującej na całorocznym aquaparku niż na sezonowym kąpielisku. Dlatego też odmiennych zabezpieczeń wymagać będzie w środowisku pracy ratownik, zatrudniony w pomieszczeniu niż ten, który wykonuje swoje obowiązki na plaży czy łodzi. Pierwszego zabezpieczyć przed działaniem niekorzystnego środowiska pracy można poprzez np. odpowiednie obuwie czy specjalne „oddychające” materiały – odzieży roboczej. Drugiego natomiast osłaniać będzie np. daszek / parasol chroniący przed promieniami, ciepła czy też nieprzewiewna odzież na chłodniejsze lub wietrzne dni. W obu przypadkach ratownicy pracują z ludźmi, z którymi czasem dochodzi do różnego rodzaju konfliktów. Tutaj wszystkim ratownikom przychodzi z pomocą Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych [3]. W myśl art. 18 tego przepisu prawnego, ratownik wodny, prowadząc działania ratownicze, korzysta z ochrony przewidzianej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. poz. 553, z późn. zm.) dla funkcjonariuszy publicznych.

W związku z faktem odmienności środowiska pracy ratowników, na różniących się wyznaczonych obszarach wodnych, powstają inne zagrożenia dla zdrowia i życia osób pełniących ratownicze dyżury.

„zagrożenie” – stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę;

Na kąpielisku na wodach otwartych, ratownicy narażeni są przede wszystkim na niekorzystne warunki związane z pogodą (słońce i związana z nim temperatura, a także inne zjawiska atmosferyczne: wiatr, deszcz). Na pływalniach zamkniętych będą to zagrożenia, omówione przy definicji ryzyka zawodowego – czyli: temperatura i wilgotność powietrza, opary chloru, hałas, agresywni klienci, wirusy i bakterie chorobotwórcze.

„punkt pierwszej pomocy” – w zależności od wielkości zakładu pracy, rodzaju prowadzonej działalności i związanych z nią zagrożeń – pomieszczenie lub wyodrębnione miejsce o wystarczającej powierzchni, umożliwiające wniesienie

noszy, wyposażone w niezbędny sprzęt i inne środki do udzielania pierwszej pomocy.

Każdy pracodawca ma obowiązek zapewnić taki punkt dla swoich pracowników. Nie należy tego zapisu mylić z obowiązkiem wynikającym z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne [16]. Wyposażenie bowiem wymienione w tym dokumencie, ma służyć ochronie klientów a nie pracowników.

Dalsze zapisy omawianego Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki [5] określają między innymi:

§ 29.3. Okna i świetliki powinny być wyposażone w odpowiednie urządzenia eliminujące nadmierne operowanie promieni słonecznych padających na stanowiska pracy.

W ratownictwie wodnym – wyeliminowanie „agresywnych” promieni słonecznych, w zasadzie nie jest to możliwe. Większość obiektów całorocznych budowanych jest w taki bowiem sposób, że ogromne połacie ścian stanowią przeszkłone powierzchnie. Jedną z niewielu technicznych możliwości zmniejszenia tego problemu w tych budynkach – to co najwyżej założenie kosztownej folii, ograniczającej uciążliwe operowanie promieni słonecznych wewnątrz pomieszczenia hali basenowej. Niestety, niewiele obiektów decyduje się na tego typu wydatek.

§ 39. 1. Pracodawca jest obowiązany oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe, występujące przy określonych pracach, oraz stosować niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające ryzyko. W szczególności pracodawca jest obowiązany:

1) zapewnić organizację pracy i stanowisk pracy w sposób zabezpieczający pracowników przed zagrożeniami wypadkowymi oraz oddziaływaniem czynników szkodliwych dla zdrowia i uciążliwości – z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych pracowników;

2) zapewnić likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników głównie przez stosowanie technologii, urządzeń, materiałów i substancji niepowodujących takich zagrożeń.

§ 40. 1. Pracodawca jest obowiązany zapewnić systematyczne kontrole stanu bezpieczeństwa i higieny pracy ze szczególnym uwzględnieniem organizacji procesów pracy, stanu technicznego maszyn i innych urządzeń technicznych oraz ustalić sposoby rejestracji nieprawidłowości i metody ich usuwania.

2. W razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia pracowników, osoba kierująca pracownikami jest obowiązana do niezwłocznego wstrzymania prac i podjęcia działań w celu usunięcia tego zagrożenia.

Sposoby zmniejszania ryzyka dla pracowników – ratowników, opisane zostały wyżej, jednak tutaj dodatkowo przepisy zobowiązują pracodawców do stosowania rozwiązań z wykorzystaniem technologii i urządzeń. W związku z tym należy naciskać, by ratownicy pozostający na zamkniętych obiektach codziennie wiele godzin, przez kilka czy kilkanaście lat – mieli zapewnione jak najlepsze

warunki pracy. To w ich interesie jest – troska o terminową wymianę np. filtrów powietrza.

§ 41. 1. *Pracodawca jest obowiązany udostępnić pracownikom, do stałego korzystania, aktualne instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące:*

- 1) stosowanych w zakładzie procesów technologicznych oraz wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników;*
- 2) obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych;*
- 3) postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi;*
- 4) udzielania pierwszej pomocy.*

W tym miejscu można zwrócić się do ratowników z zapytaniem: ilu z nich zostało na te okoliczność przeszkolonych lub choćby poinformowanych?

§ 49. 1. *Przy wykonywaniu pracy niewymagającej stale pozycji stojącej należy zapewnić pracownikom możliwość siedzenia.*

2. Przy wykonywaniu pracy wymagającej stale pozycji stojącej lub chodzenia należy zapewnić pracownikom możliwość odpoczynku w pobliżu miejsca pracy w pozycji siedzącej.

3. Siedziska powinny spełniać wymagania Polskich Norm.

Wychodząc z założenia, że ratownik w czasie pracy winien stale przemieszczać się w obrębie swojego stanowiska (wokół, wzdłuż lub nad podlegającą mu strefą), to i tak pracodawca winien zapewnić mu siedzisko, na którym choćby na bardzo krótkie momenty – mógłby zająć pozycję siedzącą.

§ 88. *Bezpośrednio przed przystąpieniem pracowników do pracy w zbiorniku osoba kierująca pracownikami jest obowiązana poinformować ich o:*

- 1) zakresie pracy, jaką mają wykonać;*
- 2) rodzaju zagrożeń, jakie mogą wystąpić;*
- 3) niezbędnych środkach ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz o sposobie ich stosowania;*
- 4) sposobie sygnalizacji między pracującymi wewnątrz zbiornika a asekurującymi ich na zewnątrz zbiornika;*
- 5) postępowaniu w razie wystąpienia zagrożenia.*

§ 89. 1. *Pracownik lub pracownicy wykonujący pracę wewnątrz zbiornika powinni być asekurovani co najmniej przez jedną osobę znajdującą się na zewnątrz. Osoba asekurująca powinna być w stałym kontakcie z pracownikami znajdującymi się wewnątrz zbiornika oraz mieć możliwość niezwłocznego powiadomienia innych osób mogących, w razie potrzeby, niezwłocznie udzielić pomocy.*

2. Pracownik wchodzący do wnętrza zbiornika powinien być wyposażony w odpowiednie środki ochrony indywidualnej, a w szczególności:

- 1) szelki bezpieczeństwa z linką umocowaną do odpowiednio wytrzymałego elementu konstrukcji zewnętrznej;*
- 2) hełm ochronny i odzież ochronną;*
- 3) sprzęt izolujący ochronny układu oddechowego.*

3. *Wyposażenie w środki ochrony indywidualnej osoby asekurującej powinno być takie, jak wyposażenie pracowników wchodzących do wnętrza zbiornika.*

W przeniesieniu na pracę ratowników wodnych, sytuacja pracy „w zbiorniku” może odnosić się do np. kontroli rur zjeżdżalni. W tym celu należy opracować dokładną procedurę takiej czynności, przeszkolić zespół oraz zapewnić niezbędne środki ochrony indywidualnej (np. uprząże linowe, kaski, nakolanniki, rękawice, latarki itp.).

§ 105. 1. *Pracą na wysokości w rozumieniu rozporządzenia jest praca wykonywana na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi.*

§ 110. 1. *Przy pracach na: słupach, masztach, konstrukcjach wieżowych, kominach, konstrukcjach budowlanych bez stropów, a także przy ustawianiu lub rozbiórce rusztowań oraz przy pracach na drabinach i kłamrach na wysokości powyżej 2 m nad poziomem terenu zewnętrznego lub podłogi należy w szczególności:*

- 1) *przed rozpoczęciem prac sprawdzić stan techniczny konstrukcji lub urządzeń, na których mają być wykonywane prace, w tym ich stabilność, wytrzymałość na przewidywane obciążenie oraz zabezpieczenie przed nieprzewidywaną zmianą położenia, a także stan techniczny stałych elementów konstrukcji lub urządzeń mających służyć do mocowania linek bezpieczeństwa;*

Cały powyższy zestaw zaleceń rozporządzenia, dotyczy pracy np. na tzw. wieży. Jeśli przyjąć, że takie podwyższone stanowisko ratownicze znajduje się ponad 1 m. ponad poziomem podłogi lub ziemi. Z żadnego przepisu nie wynika wprost, jak ma taka wieża wyglądać czy z jakich materiałów ma być wykonana. Tak więc można spotkać podwyższone stanowiska zbudowane z drewna, aluminium lub innych metali i kombinacji tych materiałów. Niektóre przypominają domek, inne są jedynie siedziskiem (wysokim krzesłem). Zdarzają się takie, które są całkowicie odkryte i takie, do których można zamocować parasol lub inną osłonę przeciwsłoneczną. Najczęściej (przed wejściem w życie nowych przepisów), tego typu element bezpieczeństwa kąpiących się, można było spotkać nad morzem – na strzeżonych odcinakach plaż. Obecnie wszystkie kąpieliska powinny być wyposażone w takie stanowisko, po jednym na każde 100 metrów linii brzegowej. W zasadzie można stwierdzić, że wyłącznie kąpieliska, gdyż posiadanie tego sprzętu nie jest wymagane na pozostałych wyznaczonych obszarach wodnych (miejscach wykorzystywanych do kąpieli, pływalniach i innych obiektach). Wieże (podwyższone stanowiska ratownicze) mogą być przenośne – lekkiej konstrukcji oraz stałe – związane z podłożem np. betonowymi kotwami mocującymi podstawę stojaka) [17].

§ 111. 1. *Pracodawca jest obowiązany zapewnić pracownikom pomieszczenia i urządzenia higieniczno-sanitarne, których rodzaj, ilość i wielkość powinny być dostosowane do liczby zatrudnionych pracowników, stosowanych technologii i rodzajów pracy oraz warunków, w jakich ta praca jest wykonywana.*

2. *Wymagania dla pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.*

Ten przepis wskazuje, że tzw. zaplecze socjalne musi być odpowiednie a nie jakiegokolwiek.

§ 112. *Pracodawca jest obowiązany zapewnić wszystkim pracownikom wodę zdatną do picia lub inne napoje, a pracownikom zatrudnionym stale lub okresowo w warunkach szczególnie uciążliwych zapewnić oprócz wody, inne napoje. Ilość, rodzaj i temperatura tych napojów powinny być dostosowane do warunków wykonywania pracy i potrzeb fizjologicznych pracowników. Szczegółowe zasady zaopatrzenia w napoje pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnie uciążliwych określają odrębne przepisy.*

Tymże odrębnym przepisem jest chociażby Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 maja 1996 roku w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów [18]. Zgodnie z nim, praca wykonywana w warunkach podwyższonej temperatury powietrza odbywa się:

- na otwartej przestrzeni w temperaturze ponad 25 stopni C,
- w pomieszczeniach zamkniętych przy temperaturze ponad 28 stopni C.

Zatem jeżeli pracownik wykonuje pracę na otwartej przestrzeni w temperaturze powyżej 25° C bądź w zamkniętym pomieszczeniu w temperaturze ponad 28° C pracodawca zobowiązany dostarczyć pracownikom bezpłatne napoje. Przy czym należy zaznaczyć, że przepisy nie wskazują jaka ilość napojów powinna przypadać na pracownika oraz w jaki sposób powinna być mu dostarczona.

W wielu miejscach ratownicy pełnią służbę także zimą na całorocznych obiektach, w których część atrakcji znajduje się na zewnątrz budynku. Przykładem może być tutaj między innymi Wrocławski Park Wodny. W tych sytuacjach, należy uwzględnić przepis przywołanego rozporządzenia [18], mówiący o tym, że: pracodawca zapewnia pracownikom napoje w ilości zaspokajającej potrzeby pracowników, odpowiednio zimne lub gorące w zależności od warunków wykonywania pracy, a w przypadku mikroklimatu charakteryzującego się temperaturą powyżej 25° C – napoje wzbogacone w sole mineralne.

§ 114. 1. *Pracodawca zatrudniający pracowników przy pracach wykonywanych w pomieszczeniach, w których temperatura spowodowana procesami technologicznymi jest stale wyższa niż 30°C (303 K), jest obowiązany zapewnić klimatyzowane pomieszczenie do wypoczynku, wyposażone w stoły oraz krzesła z oparciem spełniające wymagania ergonomii. Liczba miejsc siedzących powinna być nie mniejsza niż jedno miejsce na pięciu pracowników korzystających z pomieszczenia, zatrudnionych na najliczniejszej zmianie. Odległość od najdalszego stanowiska pracy do pomieszczenia klimatyzowanego nie powinna przekraczać 75 m.*

2. *Pracownikom zatrudnionym w warunkach, o których mowa w ust. 1, należy stworzyć możliwość obmycia ciała, szczególnie w ciepłej porze roku - poprzez umieszczenie w pobliżu pomieszczeń pracy natrysków ręcznych na giętkich przewodach, z doprowadzeniem ciepłej wody.*

Ratownicy pracujący na obiektach całorocznych, w których w letnie, słoneczne dni, temperatura niejednokrotnie znacznie przekracza 30°C, muszą mieć zapewnione klimatyzowane pomieszczenia, gdzie mogą spędzić należne im przerwy.

W dalszej części, rozporządzenie [5] określa rodzaje prac, przy których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej. Wybrane poniżej można zastosować do warunków ratownictwa wodnego, dlatego te właśnie wybrano spośród całej gamy opisanej w przepisie.

Środki ochrony indywidualnej:

- odzież ochronna – w pracach w narażeniu na działanie wody, czynników chemicznych, pyłowych, mechanicznych i biologicznych oraz wysokiej i niskiej temperatury – stwarzające ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, w szczególności (...):
 - d) prace na zewnątrz pomieszczeń – w narażeniu na deszcz lub chłód,
 - k) prace narażające na zamoczenie lub prześiąknięcie odzieży w wyniku stosowania wody, roztworów, kąpieli, mas ciekłych, olei, tłuszczów lub innych substancji płynnych, wilgotnych, oleistych lub tłustych,
- nakrycia głowy – w pracach stwarzających ryzyko pochwycenia włosów, zamoczenia głowy lub zanieczyszczenia substancjami i materiałami toksycznymi, drażniącymi, żrącymi, podatnymi na gnicie lub mogącymi być źródłem infekcji oraz wykonywane w warunkach niskiej i wysokiej temperatury, a w szczególności (...):
 - d) prace na zewnątrz pomieszczeń – narażeniu na deszcz albo działanie niskiej lub wysokiej temperatury,
- ochrona kończyn dolnych – w pracach stwarzających ryzyko urazów kończyn dolnych (w tym oparzenia), ich zamoczenia lub zanieczyszczenia substancjami i materiałami toksycznymi, drażniącymi, żrącymi, podatnymi na gnicie lub mogącymi być źródłem infekcji oraz wykonywane w warunkach niskiej lub wysokiej temperatury, a w szczególności (...):
 - p) prace, przy których możliwe jest wylanie lub wyciek cieczy, w narażeniu na zamoczenie stóp przez te ciecze, w tym w pływalniach lub myjniach,
 - q) prace w narażeniu na zanieczyszczenie stóp substancjami toksycznymi, żrącymi lub drażniącymi.

Wnioski

Obowiązujące w Polsce przepisy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, stosunkowo dobrze zapewniają ochronę dla ratowników wodnych, z poziomu ryzyka zawodowego. Większość ratowników wodnych nie zna jednak swoich podstawowych przywilejów, wynikających z norm określonych prawem.

Często ratownicy starają się uzyskać informacje ze źródeł typu fora internetowe, profile na FB czy w podobny sposób, zamiast sięgnąć bezpośrednio do zbioru regulacji prawnych (również dostępnego w internetowym serwisie isap.sejm.gov.pl).

Otrzymywane przez różnych „specjalistów” czy „autorytety” odpowiedzi, niejednokrotnie wprowadzają dodatkowy zamęt i jeszcze bardziej zaciemniają rzeczywisty obraz sytuacji. Dotyczy to bardzo wielu kwestii. Począwszy od uprawnień posiadanych przez ratowników, poprzez ich obowiązki a na odpowiedzialności (w tym karnej) kończąc.

Przykładowe dyskusje na profilu FB (Ratownictwo wodne).

Szymon Biernaczyk Obawiam się , że 98% ratowników w Polsce nie wie ile jest to niezbędne minimum ratowników, zwłaszcza na dużych obiektach. A z tego co pisze autor postu, wnioskuję, że zarządzający obiektem z góry zakłada popełnianie czynu zabronionego. Oczywiście jest, że sam podmiot , który staje do przetargu powinien zwrócić uwagę zarządzającemu lub tak jak Iwona wyżej napisała, powinien ten błąd być zlikwidowany przez personel na "starcie" i nie bo chce , tylko ze jest to ustawowy obowiązek ratownika, którego działania mają wpływ na bezpieczeństwo ludzi przebywających na obiekcie !!! Jeśli ratownik podejmuje pracę, gdzie ponosi odpowiedzialność zbiorową (umowa o pracę) to popełnia przestępstwo..
[Lubię to!](#) · [Odpowiedz](#) · Wczoraj o 08:08 · Edytowany

Krzysztof Rożek A co w przypadku gdy ratownik jest zatrudniony na śmieciowe?i wiadomo że jest zbyt mała ilość ratowników?
[Lubię to!](#) · [Odpowiedz](#) · Wczoraj o 09:00

Szymon Biernaczyk Ma takie same prawa jak inni...
[Lubię to!](#) · [Odpowiedz](#) · Wczoraj o 09:26

Krzysztof Rożek Ok tylko co zrobić w przypadku gdy zarządzający basenem wie że jest zbyt mała ilość ratownikow na zmianie a nic z tym nie robi pomimo pism kierowanych do niego?
[Lubię to!](#) · [Odpowiedz](#) · Wczoraj o 09:28

Szymon Biernaczyk Pisma pisane w stylu powinno być , nie trafiają do rozumu. Trzeba sformułować pismo , że w związku z obecnym stanem, mamy do czynienia z czynem zabronionym wynikającym z kodeksu karnego np (paragraf 160) czyli bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia lub życia klienta. Nie sądzę by zarządzający po takim piśmie nie zareagował, bo w przypadku utonięcia , ciężko jest mówić o wypadku lub nieświadomości i się nią zasłaniać. Wtedy można zacząć mówić o poważnym przestępstwie....

Lubię to! · Odpowiedz · 2 · Wczoraj o 09:36 · Edytowany

Krzysztof Rożek Sprawa była skierowana do MSWiA również potwierdziła że jest zbyt mała ilość ratowników zarządzający dostał też takie pismo i nic nie zostało z tym zrobione 😞

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:38

Szymon Biernaczyk Bo jesteście źle szkoleni.....prawa podmiotu w ustawie (artykuł 14 ustęp 1 punkt 4)

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:39

⬆ Ukryj 14 odpowiedzi

Krzysztof Rożek Co Pan ma na myśli źle wyszkoleni?

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:46

Szymon Biernaczyk Gdybyś odbywał kurs u mnie , wiedział byś tyle samo co ja...wiec ile wie Twój instruktor?

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:47

Szymon Biernaczyk A raczej co Ci przekazał?

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:48

Krzysztof Rożek Szczerze nie za dużo jeżeli chodzi o prawo.Wiem tylko tyle, że na basenie jest za mało ratowników i dlatego się zwolniłem.

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:50

Szymon Biernaczyk Czasem jest to najlepsze rozwiązanie, zwłaszcza , że środowisko basenów krytych z chloremto jedna wielka trucizna, zabójstwo dla organizmu.

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:53

Krzysztof Rożek Święta racja 😊 tylko denerwuje mnie to że zarządzający takimi basenami są bezkami

Lubię to! · Odpowiedz · Wczoraj o 09:54

Dlatego tak ważne jest, aby stale szkolić, nieustająco informować i przy każdej okazji wracać do różnych aspektów, zawartych czy aktualizowanych w przepisach. Obowiązek taki winni wziąć na siebie Zarządzający i pracodawcy, na których obiektach ratownicy świadczą pracę. Tylko bowiem dobrze przygotowany, zgrany i rozumiejący swoją rolę, możliwości i ograniczenia zespół – może być gwarantem bezpieczeństwa dla użytkowników.

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. 1982 nr 3 poz. 19, z pozn. zm.)
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95, z pozn. zm.)
3. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. 2011 nr 208 poz. 1240)
4. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy z (Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141, z pozn. zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 1997 nr 129 poz. 844 z pozn. zm.)
6. Coblenz A., Mollard R., Cabon Ph., (2001). Lifeguard Vigilance. Bibliographic study. Applied Anthropology. Paris. France.
7. Michniewicz I., Michniewicz R., (2010). Uwarunkowania efektywności pracy ratowników wodnych, Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i Praktyka. Nr 10/2010:18-21.
8. Gaska-Jędruch U., Dudzińska M.R., (2009). Zanieczyszczenia mikrobiologiczne w powietrzu wewnętrznym [w:] Polska Inżynieria Środowiska pięć lat po wstąpieniu do Unii Europejskiej, tom 2. (red.) Ozonek J., Pawłowski A. Monografie Komitetu Inżynierii Środowiska Nr 59 2009:31-40.
9. Sullivan C.S.B., Barron M.E., (1989). Acute Illnesses among Los Angeles County Lifeguards According to Worksite Exposures, American Journal of Public Health, Nr 11(79):1561-1563.
10. Skaros S., (1996). Tuberculosis: a problem for Lifeguards?, Journal of the International Council for Health. Nr 33(1):31-35.
11. Wernicki P. G., Fenner P., (2006). Injuries to Lifesaver, In: Bierens J.J.L.M (Ed.) Handbook on Drowning: Prevention, Rescue, Treatment (Hardcover) World Congress on Drowning 2002 Amsterdam, Springer-Verlag Berlin Heidelberg. 297-301.
12. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne (Dz.U. 2012 poz. 261).
13. Michniewicz I., (2016). Leksykon ratownictwa wodnego, PWSZ, Kalisz.
14. Michniewicz I., Michniewicz R., (2015). Pojęcia bez formalnych definicji, powszechnie stosowane w ratownictwie wodnym, Logistyka nr 4/2015, s. 7991-7998.
15. Michniewicz I., Michniewicz R., (2016). Interpretacja i dyskusja w obrębie różnych pojęć lub teorii, funkcjonujących w ratownictwie wodnym, Life and Movement nr 1-2(8)/2016, s. 25-35.
16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne (Dz.U. 2012 poz. 261)
17. Michniewicz I., Michniewicz R., (2016). Ratownictwo wodne. Podstawy edukacji. PWSZ, Kalisz.
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 maja 1996 roku w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów (Dz. U. Nr 60, poz. 279)